

PATVIRTINTA

Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos
direktoriaus 2021 m. kovo 12 d.
įsakymu Nr. B1- 210

VALSTYBINĖ MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBA

2020 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2021 03-01

Vilnius

Vadovo žodis

Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai (toliau – VMVT) 2020 m. įgyvendinant strateginį tikslą – stiprinti visuomenės sveikatą ir vartotojų apsaugą, susijusią su maisto sauga ir kokybe, užtikrinti gyvūnų sveikatą ir gerovę, didžiausi iššūkiai teko susidūrus su koronaviruso infekcija (COVID-19 liga) ir paskelbtu karantinu. Įvedus karantino apribojimus pagrindinis tikslas nepasikeitė – buvo siekiama, kad vartotojus pasiektų tik saugus ir kokybiškas maistas, būtų užtikrinta gyvūnų sveikata ir gerovė, būtų užtikrintas pačių būtiniausių funkcijų (protrūkių dėl apsinuodijimo maistu tyrimai, gyvūnų užkrečiamųjų ligų tyrimai, maisto saugos ir kenksmingų medžiagų liekanų tyrimai, valstybinė veterinarinė priežiūra skerdyklose, importo / eksporto / tranzito kontrolė) vykdymas.

Nepaisant koronaviruso infekcijos (COVID-19 ligos) iššūkių, buvo tęsiama afrikinio kiaulių maro plitimo kontrolė, siekiant sumažinti ligos neigiamą poveikį kiaulininkystės ir mėsos sektoriams.

Aktyviai ir intensyviai vykdyta koronaviruso infekcijos (COVID-19 ligos) stebėseną ir peržiūrėtos prevencinės priemonės, siekiant išvengti viruso išplitimo šalies audinių ūkiuose.

2020 m. VMVT sustiprino gyvūnų augintinių veisimo, prekybos jais kontrolės organizavimą. Per metus gauta 1 230 pranešimų apie galimus gyvūnų sveikatingumo, gerovės, veisimo, prekybos pažeidimus, iš kurių 62 % pasitvirtino. VMVT ir policijos pareigūnai, dirbdami su gyvūnų globos įstaigų, savivaldybių administracijų atstovais, pilietiškais gyventojais ir visuomenininkais, patikrinimus dėl gyvūnų nepriežiūros, žiauraus elgesio su jais ir galimos nelegalios veiklos atliko visoje Lietuvoje, organizavo bendrus patikrinimus, reagavo į visus gautus pranešimus.

VMVT bendradarbiavo su nevyriausybinėmis organizacijomis gyvūnų gerovės srityje. Pažymėtina, kad nevyriausybinių organizacijų turi platų atstovų tinklą visoje Lietuvoje, todėl informacija apie galimus gyvūnų gerovės pažeidimus, nelegalias gyvūnų veisimo vietas ir pan. galima keistis operatyviai visoje Lietuvoje, ne tik didžiuosiuose šalies miestuose, bet ir nutolusiuose regionuose.

Šalia planinių ir neplaninių veisėjų patikrų, vykdant gyvūnų gerovės valstybinę kontrolę, VMVT įgyvendino ir yra numačiusi papildomas priemones ir veiksmus, skirtus kovai su nelegaliu gyvūnų veisimu ir neteisėta prekyba stiprinti. Vienas iš svarbiausių numatyto veiksmų plano žingsnių – VMVT direktoriaus ir Lietuvos policijos generalinio komisaro parengtas reagavimo į pranešimus algoritmas – operatyvūs pareigūnų reagavimo veiksmai esant žiauriam elgesiui su gyvūnais ar dėl nelegalaus veisimo. VMVT inspektoriai kartu su policijos pareigūnais, gavę informaciją apie galimai nelegalius veisėjus, rengia operatyvinius patikrinimus 24 valandas per parą 7 dienas per savaitę. VMVT yra įvesta ir į patikrinimus vykstančių inspektorių rotacija. Vykdomas glaudus bendradarbiavimas su Muitinės departamentu prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Valstybine mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos dėl neteisėtos veiklos nustatymo gyvūnų augintinių šešėlinės prekybos srityje.

VMVT maisto kontrolės srityje 2020 m. pagrindinės veiklos kryptys: elektroninės prekybos maistu priežiūros stiprinimas, pirminės augalinio maisto gamybos subjektų valstybinės

kontrolės tobulinimas, mažais kiekiais gaminančių ūkio subjektų konsultavimas, maisto klastojimo prevencijos užtikrinimas.

VMVT, įgyvendindama šešėlinės ekonomikos mažinimo priemones ir siekdama nustatyti galimus maisto klastojimo atvejus, vykdė sugriežtintą valstybinę įvežamos mėsos ir mėsos gaminių kontrolę. Mažinant administracinę našą turgaviečių prekeiviams, nuo 2020-03-02 turgaviečių prekeiviai privalo pildyti vieną VMVT išduodamą apskaitos žurnalą vietoje iki šiol pildytų trijų.

VMVT pasienio veterinarijos postuose dirbantiems veterinarijos gydytojams teko nemažas iššūkis – užtikrinti efektyvią padidėjusio prekių iš ne Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybių narių srauto kontrolę. 2020 m. didžiausias krūvis teko dirbantiems Medininkų ir Šalčininkų pasienio veterinarijos postuose, esančiuose pasienyje su Baltarusija, kur karantino laikotarpiu kontroliuojamų siuntų skaičius išaugo daugiau nei dvigubai. Svarbiausias pasienio veterinarijos postų uždavinys – užtikrinti, kad Lietuvos ir ES rinką pasiektų tik saugūs maisto produktai ir pašarai.

VMVT pavaldaus Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto (toliau – NMVRVI) referentinė laboratorija buvo viena pirmųjų, nuo 2020-03-26 aktyviai įsijungusių į koronaviruso infekcijos (COVID-19 ligos) nustatymo įstaigų tinklą Lietuvoje. NMVRVI laboratorija – vienintelė Lietuvoje, atliekanti ir žmonių, ir gyvūnų koronaviruso tyrimus. Daugėjant koronaviruso infekcijos (COVID-19 ligos) atvejų tarp žmonių, atliekamų tyrimų skaičius joje sparčiai augo kasdien, per 2020 m. NMVRVI atlikta per 145 000 tyrimų dėl koronaviruso infekcijos (COVID-19 ligos) žmonėms ir gyvūnams.

I. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMAS

Konteksto (aplinkos) analizė

VMVT 2020 m. vykdė tęstinę Valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės programą, skirtą Lietuvos Respublikoje pagaminto, įvežto, importuoto ir tiekiamo Lietuvos rinkoje maisto, pašarų, gyvūnų, gyvūninių produktų ir veterinarinių vaistų, veterinarinės paskirties biocidų valstybinei kontrolei finansuoti.

Gyvūnų sveikata ir gerovė

2020 m. VMVT svarbus uždavinys buvo užtikrinti gyvūnų gerovės reikalavimų įgyvendinimą ir prevencinių priemonių nustatymą, siekiant išvengti gyvūnų užkrečiamųjų ligų išplitimo – SARS CoV-2 viruso audinėse. Tam labai padėjo tarpinstitucinis bendradarbiavimas – keitimasis informacija apie gyvūnų ir darbuotojų sveikatą (VMVT – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija / Nacionalinis visuomenės sveikatos centras), kailinių žvėrelių ūkiuose dirbančių asmenų testavimo galimybių išaiškinimas (VMVT – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija / Nacionalinis visuomenės sveikatos centras), tarpinstitucinis informacijos keitimasis (VMVT – Lietuvos Respublikos Vyriausybė / Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija / Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija).

VMVT audinių ūkiuose vykdė stebėseną dėl koronaviruso infekcijos (COVID-19 ligos). Registruotos audinių bandos – 127 vnt., laikomų audinių skaičius – 1 629 480. Buvo ištirti 289 audinių mėginiai. Daugiausia audinių mėginių iš audinių auginimo ūkių atrinkta: Jonavoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Radviliškyje, Kėdainiuose ir Kelmėje. Koronaviruso infekcija (COVID-19 liga) patvirtinta trijuose Lietuvos audinių ūkiuose. Taikant prevencines priemones, liga buvo diagnozuota audinių ūkiuose laiku, todėl virusas į kitas laikymo vietas neišplito. Biologinio saugumo ir asmens higienos priemonių laikymasis ūkiuose yra privalomas ir besąlyginis.

VMVT, vertindama riziką, susijusią su ypač pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų situacija kaimyninėse ir kitose ES valstybėse narėse, didelį dėmesį skyrė afrikinio kiaulių maro (toliau – AKM)

ir paukščių gripo (toliau – PG) stebėsenai, kontrolei, taip pat vykdyta pasyvi snukio ir nagų ligos (toliau – SNL), klasikinio kiaulių maro (toliau – KKM), Aujeskio ligos, mėlynojo liežuvių (toliau – ML) ir gumbelinės ligos stebėsenai, ir vykdė informacijos teikimą visuomenei, suinteresuotiems ūkio subjektams ir VMVT teritoriniams padaliniais.

2020 m. Lietuvoje nustatyti 3 AKM židiniai kiaulių laikymo vietose, iš kurių 1 buvo komerciniame ūkyje ir 2 – nekomercinėse kiaulių laikymo vietose. Dėl AKM protrūkių sunaikintos 8 563 kiaulės. Vykstant epizootinius tyrimus, nenustatytas tikslus ligos patekimo scenarijus, tačiau yra iškeltos hipotezės, pagrindinė – netinkamas biologinio saugumo priemonių įgyvendinimas ir žmogiškojo faktoriaus įtaka.

Pastebimas AKM atvejų laukinėje faunoje mažėjimas, 2020 m. buvo nustatyta 230 vietų, kur AKM nustatytas 256 šernams, o 2019 m. – 464 vietos laukinėje faunoje, kur AKM nustatytas 661 šernui. Tai galima sieti su mažėjančia šernų populiacija ir tinkamu biologinio saugumo priemonių įgyvendinimu.

VMVT nuolat vykde PG stebėseną. Per 2020 m. ištirtas 1 991 naminis paukštis, siekiant nustatyti PG atvejų. Visi tirti mėginiai buvo neigiami. Naminių paukščių stebėsenai atliekama komercinėse paukščių laikymo vietose.

Galvijų bruceliozės, tuberkuliozės ir leukozės stebėsenos programos įgyvendinimas svarbus, siekiant išlaikyti oficialiai neužkrėstos šalies statusą. Turint šį statusą, galvijų laikytojams nereikia atlikti papildomų aukščiau nurodytų ligų laboratorinių tyrimų, siekiant parduoti pieną, galvijus skerdyklai ar perduoti tolimesniam laikymui, taip pat vykdyti prekybą su kitomis ES valstybėmis narėmis ir eksportuoti į trečiąsias šalis.

Maisto sauga ir kokybė

Paskelbus ekstremaliąją situaciją dėl koronaviruso infekcijos (COVID-19 ligos), didelis dėmesys skirtas maisto tvarkymo subjektų konsultavimo veiklai užtikrinti ir valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo (toliau – OV) sprendimų įgyvendinimo priežiūrai viešojo maitinimo ir prekybos įmonėse vykdyti. Buvo vykdomi tiksliniai maisto tvarkymo subjektų patikrinimai, kurių metu vertinta, kaip viešojo maitinimo ir prekybos įmonės laikosi OV sprendimų reikalavimų. Patikrinimai organizuoti bendradarbiaujant su savivaldybių administracijų ir policijos atstovais. Siekiant užtikrinti sklandų ir vienodą patikrinimų vykdymą, informacijos apie OV sprendimų įgyvendinimo priežiūros rezultatų pateikimą atsakingoms institucijoms, buvo sukurti atitinkami klausimynai.

VMVT vykde Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų kovos su šešėliu priemonių planą. Nustatyta kontrolinių pirkimų organizavimo, atlikimo ir rezultatų įforminimo tvarka, patvirtinta Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2020 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. B1-1014 „Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos kontrolinių pirkimų atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

VMVT, skatindama smulkųjų verslų veikti atsakingai ir legaliai ir reaguodama į koronaviruso infekcijos (COVID-19 ligos) iššūkius ir taikomus asmenų judėjimo apribojimus šalyje, parengė maisto išnešiojimo / išvežiojimo gaires, kuriose nustatė minimalias sąlygas karšto maisto, taip pat negreitai ir greitai gendančių, užšaldytų maisto produktų transportavimui, įrangai, transporto priemonei, asmens higienai ir ženklavimui.

Svarbus dėmesys skirtas pirminės augalinio maisto gamybos subjektų valstybinei kontrolei stiprinti. Siekiant įgyvendinti 2019 m. vykdyto Europos Komisijos Sveikatos ir maisto saugos generalinio direktorato audito dėl negyvūninės kilmės pirminės gamybos maisto produktų mikrobiologinės saugos rekomendacijas, 2020 m. atnaujinta maisto tvarkymo subjektų (tarp jų ir pirminės augalinės maisto gamybos) suskirstymo į rizikos grupes procedūra. Didelis dėmesys skirtas informacijos dėl reikalavimo registruoti vykdomą pirminės augalinio maisto gamybos veiklą sklaidai. Per pastaruosius kelerius metus registruotų pirminės augalinio maisto gamybos subjektų skaičius išaugo dvigubai.

Vienas iš VMVT prioritetinių tikslų – pasirengimas reaguoti į nenumatytus atvejus maisto, geriamojo vandens saugos srityje. VMVT siekė užtikrinti pasirengimą reaguoti į ekstremaliąją situaciją branduolinės ar radiologinės avarijos atveju ir įgyvendinti Valstybiniame gyventojų apsaugos

plane branduolinės ar radiologinės avarijos atveju VMVT pavestas funkcijas. 2020 m. buvo identifikuoti pasirengimo reaguoti į nenumatytus atvejus maisto ir geriamojo vandens saugos srityje trūkumai ir nustatyti veiksmai ir priemonės, kurias reikia įgyvendinti. Parengtas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nenumatytų įvykių maisto, geriamojo vandens ir pašarų srityse valdymo bendrasis planas, patvirtintas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2020 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. B1-1019 „Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2019 m. rugpjūčio 19 d. įsakymo Nr. B1-615 „Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nenumatytų įvykių maisto ir pašarų srityse valdymo bendrojo plano patvirtinimo“ pakeitimo“. Pasirengimas reaguoti į nenumatytus atvejus maisto, geriamojo vandens saugos srityje tęsiamas. Parengtas 2020–2021 m. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pasirengimo reaguoti į ekstremaliąją situaciją branduolinės ar radiologinės avarijos atveju priemonių planas, patvirtintas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2020 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. B1-90 „Dėl pasirengimo reaguoti į ekstremaliąją situaciją branduolinės ar radiologinės avarijos atveju“ (įsakymo pakeitimas – 2020 m. liepos 28 d. įsakymas Nr. B1-540). Parengtas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos veiksmų planas įvykus branduolinei ar radiologinei avarijai, patvirtintas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2020 m. spalio 7 d. įsakymu Nr. B1-751 „Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos veiksmų plano įvykus branduolinei ar radiologinei avarijai patvirtinimo“. VMVT interneto svetainėje paskelbtos visuomenei skirtos Rekomendacijos dėl maisto, geriamojo vandens, pašarų ir gyvūnų apsaugos įvykus radiologinei ar branduolinei avarijai.

Maisto produktų eksporto rinkų plėtra

2020 m., palyginti su 2019 m., gyvūninių maisto produktų ir kitų siuntų eksportas į užsienį paaugo 17 %. VMVT duomenimis, 2020 m. sausio–gruodžio mėn. Lietuvos gamintojai iš viso eksportavo per 24 tūkst. gyvūninių maisto produktų ir kitų siuntų. Per metus išaugo ypač didelę pridėtinę vertę maisto grandinėje turinčių produktų – t. y. pieno, šviežios mėsos, žuvies ir kitų gaminių eksporto kiekiai. Maisto produktų prekyba išliko stipri su ES valstybėmis narėmis, taip pat su Ukraina, Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, Uzbekistano Respublika, Moldovos Respublika, Izraelio Valstybe, Kazachstano Respublika, Kinijos Liaudies Respublika, Vietnamo Socialistine Respublika, Pietų Afrikos Respublika ir kitomis šalimis. VMVT nuolat siekia, kad būtų atvertos naujos rinkos produkcijai iš Lietuvos. Per 2020 m. atnaujinta arba naujai suderinta net 19 veterinarinių sertifikatų, skirtų gyvūninių maisto produktų eksportui.

Eksportuojama produkcija, žaliavos ir jų tiekėjai privalo atitikti ES, Lietuvos Respublikos ir šalies importuotojos reikalavimus. Dėl naujų rinkų atvėrimo nuolat vyksta nenutrūkstamas darbas su trečiosiomis šalimis.

1 strateginis tikslas: stiprinti visuomenės sveikatą ir vartotojų apsaugą, susijusią su maisto sauga ir kokybe, užtikrinti gyvūnų sveikatingumą ir gerovę

1 lentelė. Strateginį tikslą įgyvendinančios programos ir ataskaitinių metų Lietuvos Respublikos 2020 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintų asignavimų panaudojimas

Programos kodas	Programos pavadinimas	Asignavimų panaudojimas (tūkst. Eur)			
		Patvirtintas planas	Patikslintas planas*	Faktiškai panaudota	Panaudojimo dalis nuo patikslinto plano (%)**
04 02	Valstybinė maisto ir veterinarinė kontrolė	30 158,0	30 158,0	32 164,8	106,6

Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama	2 000,0	2 000,0	646,2	32,3
---	---------	---------	-------	------

* Plano patikslinimai, sudarantys daugiau nei 5 % nuo patvirtinto plano, pateikiami po lentele. Paaiškinimai pateikiami dėl patikslinimų programos lygiu.

** Didesnis nei 10 % asignavimų panaudojimo procentinio dydžio nuokrypis paaiškinamas po lentele.

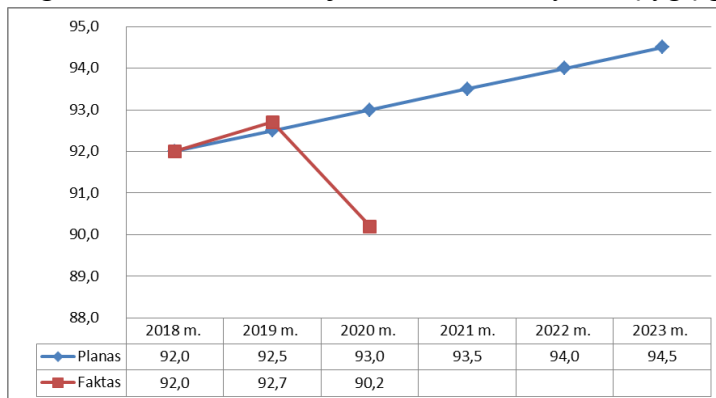
Pastaba. Mažesnę ES ir kitos tarptautinės paramos panaudojimą lėmė pasikeitęs gyvūnų užkrečiamųjų ligų ir AKM priemonių finansinės paramos iš ES intensyvumas ir įgyvendinamų priemonių apimtys.

Informacija apie strateginio tikslo pažangai matuoti nustatytų efekto vertinimo kriterijų planuotas ir pasiektas reikšmes (atsižvelgiant į kriterijų skaičiavimo metodiką, jų palyginti su ES vidurkiu nėra galimybių).

VMVT strateginio tikslo įgyvendinimas vertinamas dviem efekto kriterijais, nustatančiais maisto tvarkymo subjektų atitiktį nustatytiems reikalavimams ir gyvūnų užkrečiamųjų ligų paplitimo lygį.

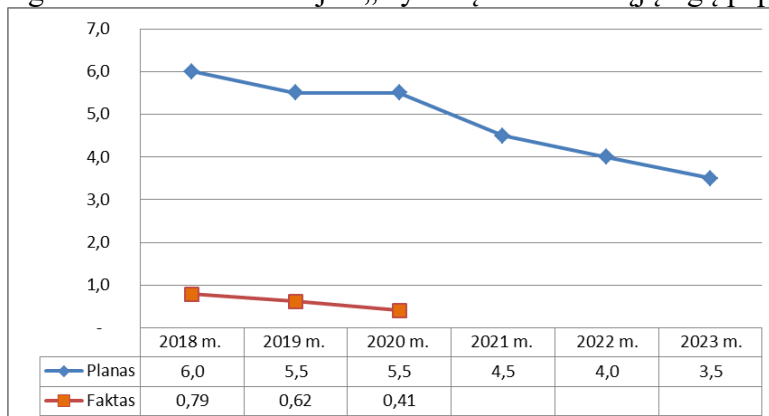
Strateginio tikslo efekto vertinimo kriterijus E-04-02 „Maisto tvarkymo sąlygų gerėjimas (%)“.

1 grafikas. Efekto kriterijus „Maisto tvarkymo sąlygų gerėjimas“, %.

Strateginio tikslo efekto vertinimo kriterijus E-04-03 „Gyvūnų užkrečiamųjų ligų paplitimo mažėjimas (%)“.

2 grafikas. Efekto kriterijus „Gyvūnų užkrečiamųjų ligų paplitimo mažėjimas“, %

Pasiekta ir viršyta planuota efekto vertinimo kriterijaus reikšmė rodo, kad užkrečiamųjų ligų kontrolės programos įgyvendinamos tinkamai. Buvo vykdomos 5 Europos Komisijos kofinansuojamos gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolės programos: AKM, PG, užkrečiamosios spongiforminės encefalopatijos, pasiutligės ir salmoneliozės vištų dedeklių ūkiuose.

VMVT 2020 m. siekė įgyvendinti 6 veiklos prioritetus:

1. Prioritetas: Gyvūnų užkrečiamųjų ligų, gyvūnų gerovės ir veterinarijos reikalavimų įgyvendinimo kontrolės efektyvumo didinimas. Pagrindiniai uždaviniai, įgyvendinat šį prioritetą, buvo: užkrečiamųjų ligų (COVID-19 ligos) plitimo suvaldymas kailinių žvėrelių ūkiuose, AKM, zoonozių sukėlėjai – nacionalinė salmoneliozės vakcinavimo programa; laisvos šalies statuso išlaikymas nuo leukozės, bruceliozės, tuberkuliozės ir pasiutligės.

Rodikliai, pagal kuriuos vertinamas 1 prioriteto įgyvendinimas:

- Gyvūnų gerovės reikalavimų kontrolės ir konsultavimo priemonių įgyvendinimas – 100 % (planuota reikšmė – 100 %).

- Planinių patikrinimų įgyvendinimas, siekiant užtikrinti biologinio saugumo reikalavimų kiaulių laikymo vietose laikymąsi – 81 % (planuota reikšmė – 100 %). Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė neįgyvendinta, nes buvo nevykdomi planiniai patikrinimai smulkių kiaulių ūkių kaip mažos rizikos subjektų dėl šalyje paskelbtos valstybės lygio ekstremaliosios situacijos ir koronaviruso infekcijos (COVID-19 ligos) grėsmės ir karantino. Buvo tikrinami rizikingiausi žemės ūkio subjektai ir subjektai, nurodyti Nacionalinės mokėjimo agentūros pateiktuose kompleksinės paramos sąrašuose. Patikrinti visi komerciniai kiaulių ūkiai, kurie vykdė prekybą.

- Nacionalinio užkrečiamųjų ligų stebėsenos ir kontrolės plano priemonių įgyvendinimas – 100 % (planuota reikšmė – 100 %).

- Komercinių kiaulių ūkių, kuriuose visiškai įgyvendinti biologinio saugumo reikalavimai, skaičius – 100 % (planuota reikšmė – 100 %).

- Patvirtintų paukščių laikymo vietų, kuriose visiškai įgyvendinti biologinio saugumo reikalavimai, skaičius – 100 % (planuota reikšmė – 100 %).

- Ištirtų mėginių, atrinktų pagal valstybinę gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėsenos ir kontrolės programą, skaičius – 202 868 vnt. (planuota reikšmė – 200 000 vnt.).

- Kiaulių laikymo vietų patikrinimų, siekiant įvertinti biologinio saugumo reikalavimų įgyvendinimą, skaičius – 5 480 vnt. (planuota reikšmė – 8 000 vnt.). Planuotas rodiklis nepasiektas, nes buvo mažiau vykdoma patikrinimų dėl ekstremaliosios situacijos, susijusios su koronaviruso infekcija (COVID-19 liga).

- Mokomųjų renginių gyvūnų gerovės ir sveikatos užtikrinimo klausimais skaičius – 200 vnt. (planuota reikšmė – 200 vnt.) Planuota reikšmė pasiekta, dalis mokomųjų renginių ir informacijos maisto tvarkymo subjektams buvo perkelti į VMVT tinklalapį.

- Informaciniai pranešimai apie biologinio saugumo reikalavimus – 65 vnt. (planuota reikšmė – 60 vnt.).

2. Prioritetas: Bakterijų atsparumo antimikrobinėms medžiagoms mažinimo priemonių įgyvendinimas. Atsparumas antimikrobinėms medžiagoms (toliau – AAM) – pasaulinė problema, dėl kurios pasaulyje kasmet miršta 700 000 žmonių. VMVT yra viena iš AAM mikroorganizmų plitimo prevencijos ir kontrolės 2017–2021 metų veiksmų plano, kuris patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. liepos 7 d. įsakymu Nr. V-857 „Dėl Antimikrobinėms medžiagoms atsparių mikroorganizmų plitimo prevencijos ir kontrolės 2017–2021 metų veiksmų plano patvirtinimo“, vykdančiųjų institucijų. Įgyvendinant šį planą, VMVT atstovai dalyvavo Tarpžinybinės ekspertų grupės antimikrobiniams preparatams atsparių mikroorganizmų plitimo prevencijos klausimams spręsti posėdžiuose; VMVT organizavo seminarą „Antimikrobinis atsparumas veterinarijos sektoriuje ir jo mažinimo iniciatyvos“.

Siekiant šio prioriteto, buvo įgyvendintas vienos sveikatos principas: VMVT ↔ Sveikatos apsaugos ministerija; E-receptas veterinariniams vaistams (IT sistema), kurios tikslas užtikrinti skaidrią prekybos veterinariniais vaistais kontrolės sistemą ir sustiprinti veterinarinių vaistų liekanų stebėseną gyvūnuose ir produktuose.

Rodikliai, pagal kuriuos vertinamas 2 prioriteto įgyvendinimas:

- Atrinktų mėginių dėl zoonotinių ir simbiotinių bakterijų atsparumo antimikrobinėms medžiagoms stebėjimo skaičius – 576 vnt. (planuota reikšmė – 575 vnt.).

- Informaciniai pranešimai apie bakterijų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms – 6 vnt.

(planuota reikšmė – 6 vnt.).

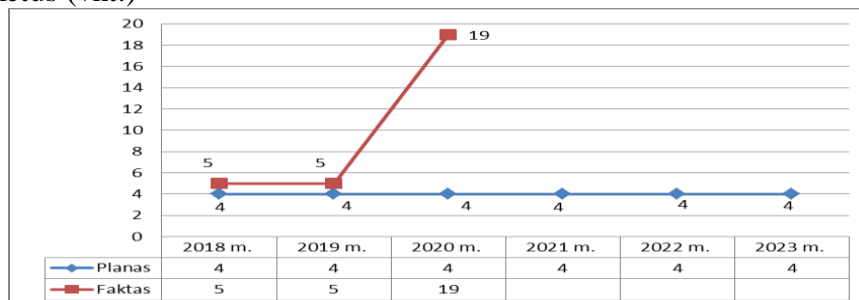
3. Prioritetas: Maisto produktų eksporto rinkų plėtra. Įgyvendinant šį prioritetą, buvo vykdoma: kokybiškų, sveikų, saugių produktų eksportas; įmonių pritaikymas prie eksporto pokyčių; bendradarbiavimas su trečiųjų šalių kontrolės institucijomis.

Rodikliai, pagal kuriuos vertinamas 3 prioriteto įgyvendinimas:

- Suderintų veterinarijos sertifikatų gyvūninio maisto produktų eksportui skaičius 2020 m. – 19 vnt. (planuota reikšmė – 4 vnt.).

- Šalių, su kuriomis pradėtos vykdyti ir tęsiamos derybos dėl veterinarijos sanitarijos reikalavimų gyvūninio maisto eksportui, skaičius – 31 vnt. (planuota reikšmė – 21 vnt.).

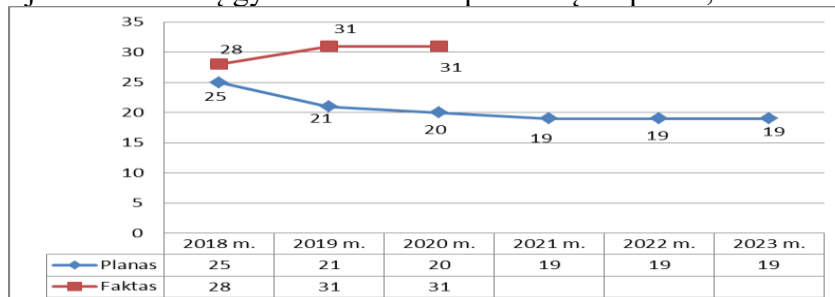
3 grafikas. Suderintų veterinarijos sertifikatų gyvūninio maisto produktų eksportui skaičius per metus (vnt.)

Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė įgyvendinta. VMVT prisidėjo prie eksporto skatinimo, siekiant gauti leidimus gyvūninio maisto produktams eksportuoti. Suderinti sertifikatai: pieno produktams – į Dominikos Respubliką, Kazachstano Respubliką, Pietų Korėją, Kolumbijos Respubliką; žmonių maistui skirtiems kitiems gyvūniniams produktams – į Ukrainą; paukštienai – į Šiaurės Makedonijos Respubliką, Pietų Korėją; kiaušinių produktams – į Turkijos Respubliką; sudėtiniais produktams – į Moldovos Respubliką; žuvininkystės produktams – į Ukrainą; paukštienai (mechanškai atskirtai mėšai) – į Ukrainą; mėsos produktams – į Šiaurės Makedonijos Respubliką; mėsos pusgaminiams – į Šiaurės Makedonijos Respubliką; gataviems maisto produktams, įskaitant kūdikių maistą – į Gruziją (Sakartvelą); žmonių maistui skirtoms lašišinėms žuvims ir žmonių maistui skirtiems jūriniams žuvininkystės produktams – į Naująją Zelandiją; gyvūnų žarnoms – į Turkijos Respubliką; maistinei želatinai – į Uzbekistano Respubliką.

2020 m. buvo vykdomos derybos su trečiųjų šalių kompetentingomis institucijomis, siekiant suderinti veterinarijos sanitarijos reikalavimus, keliamus eksportuojamiems Lietuvoje pagamintiems maisto produktams.

4 grafikas. Šalių, su kuriomis pradėtos vykdyti ir tęsiamos derybos dėl veterinarijos sanitarijos reikalavimų gyvūninio maisto produktų eksportui, skaičius (vnt.)

Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė pasiekta, nes derybos dėl veterinarijos sanitarijos reikalavimų gyvūninio maisto produktų eksportui buvo vykdomos su 31 šalimi: Alžyro Liaudies Demokratine Respublika, Brazilijos Federacine Respublika, Honkongu, Japonija, Jungtiniais Arabų Emyratais, Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, Kazachstano Respublika, Kinijos Liaudies Respublika, Kolumbijos Respublika, Malaizija, Moldovos Respublika, Korėjos Respublika (Pietų Korėja), Saudo

Arabijos Karalyste, Šiaurės Makedonijos Respublika, Turkijos Respublika, Ukraina, Vietnamo Socialistinė Respublika, Mongolijos Liaudies Respublika, Indonezijos Respublika, Dominikos Respublika, Kanada, Maroku, Naująja Zelandija, Argentina, Čilės Respublika, Iraku, Panamos Respublika, Pietų Afrikos Respublika, Rusijos Federacijos Respublika, Taivanu, Uzbekistano Respublika.

4. Prioritetas: Elektroninės prekybos maisto produktais ir gyvūnais kontrolės efektyvumo didinimas. Įgyvendinant šį prioritetą, buvo įteisintas „slaptas“ pirkėjas; stiprinama maisto klastojimo kontrolė; bendradarbiaujama su Lietuvos policija, interneto platformų tarpininkais, siekiant nustatyti nelegalią maisto tvarkymo veiklą ir užtikrinant elektroninėje erdvėje parduodamų maisto produktų saugą ir kokybę.

VMVT, įgyvendindama 2020 m. Europos Komisijos koordinuotąjį kontrolės planą, vykdė internetinės erdvės stebėseną ir vertino skleidžiamą klaidinančią informaciją dėl maisto produktų gydomojo poveikio nuo koronaviruso infekcijos (COVID-19 ligos). VMVT nustatė 14 klaidinančios informacijos pateikimo atvejų. Informacija apie koordinuotojo kontrolės plano įgyvendinimo rezultatus ir priimtus sprendimus dėl poveikio priemonių taikymo pateikta Europos Komisijai.

Rodikliai, pagal kuriuos vertinamas 4 prioriteto įgyvendinimas:

- Elektroninės prekybos maisto produktais patikrinimų skaičius – 353 vnt. (planuota reikšmė – 200 vnt.). Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė pasiekta ir viršyta, nes VMVT sustiprino elektroninės prekybos maisto produktais kontrolę ir didelį dėmesį skyrė elektronei prekybai maisto produktais, siekiant sumažinti šešėlinę ekonomiką.

5. Prioritetas: Vietinės produktų gamybos ūkio subjektų didinimas, plėtojant trumpąsias produktų tiekimo grandines. Skatinant trumpąsias produktų tiekimo grandines buvo supaprastinti reikalavimai gaminantiems maisto produktus mažais kiekiais. Atsižvelgiant į Europos Komisijos parengtą „Europos žaliąjį kursą“, kuriuo skatinama mažinti maisto švaistymą, ir siekiant prailginti labdarai ir paramai skirto maisto tinkamumo vartoti laiką ir sudaryti sąlygas jį lengviau ir saugiau persikirstyti ir užtikrinti labdarai ir paramai skirto maisto saugą, parengtas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2016 m. rugpjūčio 26 d. įsakymo Nr. B1-678 „Dėl Labdarai ir paramai skirto maisto tvarkymo aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektas, kuriame nustatyti reikalavimai maisto produktų (šviežios mėsos) užšaldymui, jų tiekimui maisto tvarkymo subjektams, tiekiantiems maistą labdarai ir paramai skirto maisto tvarkymo subjektams, taip pat labdarai ir paramai skirto maisto tvarkymo subjektams, priimantiems užšaldytą maistą

Rodikliai, pagal kuriuos vertinamas 5 prioriteto įgyvendinimas:

- Vietinės produktų gamybos naujų maisto tvarkymo subjektų, mažais kiekiais gaminančių maisto produktus ir tiekiančių juos tiesiogiai galutiniam vartotojui, skaičius – 290 vnt. (planuota reikšmė – 50 vnt.). Planuota reikšmė įgyvendinta ir viršyta, nes VMVT aktyviai teikė verslui ir visuomenei informaciją / konsultacijas apie galimybę vykdyti veiklą / gamybą mažais kiekiais supaprastinta tvarka ir skatino įteisinti veiklą.

- Vietinės produktų gamybos naujų maisto tvarkymo subjektų, mažais kiekiais gaminančių maisto produktus ir tiekiančių juos tiesiogiai galutiniam vartotojui, didėjimas, lyginant su praėjusiais metais – 21 % (planuota reikšmė – 7 %). Planuotas vertinimo kriterijus viršytas, nes nuolat peržiūrimi galiojantys teisės aktų reikalavimai ir rengiamos rekomendacijos, kaip šiuos reikalavimus įgyvendinti paprasčiau, išlaikant minimalius higienos reikalavimus ir užtikrinant gaminamų maisto produktų saugą.

6. Prioritetas: VMVT valdymo procesų efektyvumo ir skaidrumo didinimas, siekiant įgyti didesnę vartotojų pasitikėjimą. Siekiant šio prioriteto, VMVT sukurta efektyvi valdymo struktūra; siekiama didesnio visuomenės pasitikėjimo VMVT; pradėta vykdyti atvirų duomenų politika. VMVT Vidaus tyrimų skyrius koordinuoja ir kontroliuoja korupcijos prevenciją VMVT, organizuoja ir atlieka tarnybinių nusižengimų ir darbo pareigų pažeidimų tyrimus, nagrinėja skundus dėl galimai neteisėtų darbuotojų veiksmų ar neveikimo ir kt. VMVT sukurtas Viešųjų ryšių skyrius, kuris apima klientų aptarnavimo ir skambučių centrą.

Rodikliai, pagal kuriuos vertinamas 6 prioriteto įgyvendinimas:

- Įdiegta „Pasitikėjimo linija“ – gautiems pranešimams dėl VMVT darbuotojų galimai neteisėtų veiksmų ar neveikimo, netinkamo pareigų vykdymo ar piktnaudžiavimo suteiktais įgaliojimais – 1 vnt.
- Priimtas VMVT dirbančių asmenų skaidraus elgesio kodeksas – 1 vnt.
- Įdiegtas vidinio informacijos apie pažeidimus VMVT teikimo kanalas pagal Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymą – 1 vnt.
- Atliktų vidaus kokybės vadybos sistemos auditų akredituotose teritoriniuose padaliniuose skaičius – 28 vnt. (planuota reikšmė – 22 vnt.). Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė pasiekta ir viršyta, nes Nacionalinis akreditacijos biuras vykdė išplėstinę akreditaciją – auditą VMVT departamentų ir jiems priklausančių skyrių.
- Vartotojų nuomonė apie juos aptarnaujančių darbuotojų kompetenciją – 96,5 % (planuota reikšmė – 90 %).
- Konsultacijų, suteiktų vartotojams elektroniniu paštu per 5 d. d., dalis nuo visų elektroniniu paštu suteiktų konsultacijų – 85 % (planuota reikšmė – 75 %) Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė pasiekta ir viršyta, nes 2020 m. buvo gauti 3 083 paklausimai, laiku ir tinkamai (per 5 d. ir mažiau) atsakyta į 2 617 paklausimus. Kitų atsakymų į vartotojų paklausimus rengimas truko ilgiau nei 5 d. d., nes šie paklausimai buvo sudėtingesni, reikėjo atlikti detalesnę analizę, papildomai surinkti duomenų ir pan. Pasiektas suteiktų konsultacijų geresnis rezultatas, nes buvo įvykdyti VMVT struktūros pokyčiai, įsteigtas Viešųjų ryšių skyrius.
- Peržiūrėtos ir atnaujintos VMVT interneto svetainės informacijos turinio dalis nuo bendro VMVT interneto svetainės informacijos turinio – 26 % (planuota reikšmė – 20 %)
- Pranešimų VMVT interneto svetainėje verslui ir administracinių paslaugų vartotojams aktualiais klausimais skaičius – 262 vnt. (planuota reikšmė – 230 vnt.)

II. PLANUOJAMI ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETAI

1. Gyvūnų užkrečiamųjų ligų, gyvūnų gerovės, veterinarijos ir veislininkystės reikalavimų įgyvendinimo kontrolės efektyvumo didinimas.
2. Bakterijų atsparumo antimikrobinėms medžiagoms mažinimo priemonių įgyvendinimas.
3. Maisto produktų eksporto skatinimas.
4. Elektroninės prekybos maisto produktais ir gyvūnais kontrolės efektyvumo didinimas.
5. Tvarių maisto gamybos sistemų plėtojimas.
6. VMVT valdymo procesų efektyvumo ir skaidrumo didinimas, siekiant įgyti didesnę visuomenės pasitikėjimą.

Direktorius

Darius Remeika